

Fredericia d. 30. Oktober 2024

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

Journalnr. 2024-18-31-00664.

Sendt til 18@fvst.dk

Cc: henol@fvst.dk

Danske Svineproducenters høringssvar til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

Danske Svineproducenter takker for muligheden for at afgive høringssvar til "ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise".

Danske Svineproducenters bemærkninger:

De anførte definitioner i §2, nr. 3;4;12;13;19 og 21, kan vi i Danske Svineproducenter overordnet acceptere.

Hvad punkt 20 angår, er det uklart hvorfor det kun er en person eller virksomhed, der formidler handel med halekuperede grise, der nævnes. Hvordan defineres en person, der formidler handel med grise med hele haler?

Punkt 13 i "Sammen om dyrene": Løse søer i farestalde

I "Vision 2050" er der enighed om, at alle grise skal være løse i 2050, samt at det anbefales, at fra 1.januar 2023 skal alle søer i nybyggede stalde være løse.

Danske Svineproducenter har været medunderskriver på denne vision. I høringsudkastets Bilag 1 "Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet" punkt 1. står:

1) Staldene vurderes til at have en levetid på mellem 25 og 30 år.

Med denne erkendelse fra embedsværket, samt de mange administrative og økonomiske ulemper som anføres i samme bilag, vil vi fra Danske Svineproducenter stå fast på, at "Vision 2050"-aftalen fastholdes, så der bliver en overgangsperiode på minimum 25 år (fra 1.januar 2025 til 2050) for løse søer i farestier.

De overimplementerede krav i bekendtgørelsesudkastet er der ingen faglig økonomisk eller dyrevelfærdsmæssigt begrundelse for. En overgangsordning på kun 15 år er ubegrundet.

Det er således en beslutning kun af følelsesmæssig karakter.

De anførte arealkrav i udkast §72 stk. 2 kan kun accepteres, dersom det sikres, at disse arealkrav vil være gyldige i hele staldens levetid (25 til 30 år) (anført i Bilag 1)

Teksten i §90 skal ændres til:

Bestemmelserne i §§71-72 finder først anvendelse fra d. 1. januar 2050

så det harmonerer med "Vision 2050" samt den i Bilag 1 anførte levetid på eksisterende anlæg på mellem 25 og 30 år.

Teksten i §91 stk.3 skal ændres til:

Bestemmelserne i stk. 1 og 2, finder anvendelse indtil den 1. januar 2050

så det harmonerer med "Vision 2050" samt den i Bilag 1 anførte levetid på eksisterende anlæg på mellem 25 og 30 år.

Punkt 16 i "Sammen om dyrene": Overbrusning i grisestalde.

Formuleringen af tilføjelserne i §69 og §74 kan vi Danske Svineproducenter acceptere.

Dog kun så længe der ikke anføres eksakte tider/tidspunkter, da det helt er afhængig af temperaturen i det enkelte staldafsnit, for overbrusningen får en positiv virkning på dyrevelfærden.

Overbrusning på forkerte tider/tidspunkter kan medføre dårlig dyrevelfærd.

Punkt 17 i "Sammen om dyrene": Bedøvelse forud for kastration af grise.

Danske Svineproducenter kan acceptere §§43, 44 og 45 under forudsætning af at der ikke indføres totalbedøvelse forud for kastration.

Med venlig hilsen

Martin S. Berthelsen

Chefkonsulent Cand. Agro

Landsforeningen af Danske Svineproducenter

Fredericia d. 12. December 2024

Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

Journalnr. 2024-18-31-00664.Sendt til 18@fvst.dkCc: henol@fvst.dk**Danske Svineproducenters høringssvar til ændring af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise**

Danske Svineproducenter har en præcisering i forbindelse høringssvar til "*ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise*".

Danske Svineproducenters bemærkninger:Punkt 13 i "Sammen om dyrene": Løse søer i farestalde**Præcisering:**

De farestier der for nuværende er etableret, og som er mindre end de foreslåede 6,5m² skal, mod fremvisning af dokumentation for etablering, også have en overgangsperiode på minimum 25 år.

Derudover fastholder vi i Danske Svineproducenter vores oprindelige høringssvar på området:

I "Vision 2050" er der enighed om, at alle grise skal være løse i 2050, samt at det anbefales, at fra 1.januar 2023 skal alle søer i nybyggede stalde være løse.

Danske Svineproducenter har været medunderskriver på denne vision.

I høringsudkastets Bilag 1 "Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet" punkt 1. står:

1) Staldene vurderes til at have en levetid på mellem 25 og 30 år.

Med denne erkendelse fra embedsværket, samt de mange administrative og økonomiske ulemper som anføres i samme bilag, vil vi fra Danske Svineproducenter stå fast på, at "Vision 2050"-aftalen fastholdes, så der bliver en overgangsperiode på minimum 25 år (fra 1.januar 2025 til 2050) for løse søer i farestier.

De overimplementerede krav i bekendtgørelsesudkastet er der ingen faglig økonomisk eller dyrevelfærdsmæssigt begrundelse for. En overgangsordning

på kun 15 år er ubegrundet.

Det er således en beslutning kun af følelsesmæssig karakter.

De anførte arealkrav i udkast §72 stk. 2 kan kun accepteres, dersom det sikres, at disse arealkrav vil være gyldige i hele staldens levetid (25 til 30 år) (anført i Bilag 1)

Teksten i §90 skal ændres til:

Bestemmelserne i §§71-72 finder først anvendelse fra d. 1.januar 2050

så det harmonerer med "Vision 2050" samt den i Bilag 1 anførte levetid på eksisterende anlæg på mellem 25 og 30 år.

Teksten i §91 stk.3 skal ændres til:

Bestemmelserne i stk. 1 og 2, finder anvendelse indtil den 1. januar 2050

så det harmonerer med "Vision 2050" samt den i Bilag 1 anførte levetid på eksisterende anlæg på mellem 25 og 30 år.

Med venlig hilsen

Martin S. Berthelsen

Chefkonsulent Cand. Agro

Landsforeningen af Danske Svineproducenter

From: Mikala Ochsner Hald <moh@ddd.dk>
Sent: 31-10-2024 10:59:15 (UTC +01)
To: Dyrevelfærd <18@fvst.dk>; Henriette Oldager <HENOL@fvst.dk>
Subject: Den Danske Dyrlægeforenings høringssvar til j.nr. 2024-18-31-00664 udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise

Kære Henriette,

Den Danske Dyrlægeforening takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. j.nr 2024-18-31-00664 Udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise.

Ved opklarende spørgsmål kontakt gerne undertegnede.

Med venlig hilsen,

Mikala Ochsner
Dyrlæge/Fagpolitisk konsulent
Den Danske Dyrlægeforening
M: +45 44141350 I eM: moh@ddd.dk

Ses vi på Årsmødet? DDDs Årsmøde er årets veterinære begivenhed – kom forbi Tivoli Hotel & Congress Center i København d. 24.-25. oktober til et brag af fællesskab, faglig udvikling og nye horisonter.

[Læs mere og tilmeld dig her](#)

Den Danske Dyrlægeforening | www.ddd.dk | +45 3871 0888
Thorvaldsensvej 57 | DK-1871 Frederiksberg C

Den Danske Dyrlægeforening

Fællesadministrationen for Dyrlægeforeningen I/S, CVR. 37724343 er sekretariat for Den Danske Dyrlægeforening (CVR 56085114), Ansatte Dyrlægers Organisation (CVR 10637082), Dyrlægevirksomhedernes Arbejdsgiverforening (CVR 27858619), Det Danske Katteregister (CVR 29041733) samt faggrupper, udvalg og fonde.

Denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er udelukkende henvendt den person, de er sendt til, og kan indeholde fortrolige og/eller privilegerede oplysninger. Hvis du ikke er den tiltænkte modtager, eller du har modtaget denne e-mail ved en fejl, skal du slette den umiddelbart og straks kontakte afsenderen via telefon eller e-mail og slette alle kopier af e-mailen og eventuelle vedhæftninger mv. I henhold til reglerne om brevhemmelighed er det strafbart at bruge, dele eller kopiere disse oplysninger og ej heller vise indholdet til en anden person. Du må ikke stole og/eller handle på mailens indhold. Bemærk venligst, at eventuelle udtalelser i denne e-mail og/eller vedhæftede filer alene er forfatterens og repræsenterer nødvendigvis ikke Dyrlægeforeningens mv. holdninger. Enhver behandling af personoplysninger via e-mail sker i overensstemmelse med gældende databehandlerregler. Selvom alle foranstaltninger er truffet for at undgå alle kendte viri, anbefales modtageren at tjekke e-mailen og dens vedhæftede filer for potentielle viri og malware mv.

Fødevarestyrelsen
18@fvst.dk
Cc: henol@fvst.dk

31. oktober 2024
moh/24-03391

Høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

j.nr. 2024-18-31-00664

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende bekendtgørelsesudkastet om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise. DDD ser mange positive tiltag i udkastet og ønsker samtidig at fremhæve områder, hvor der er behov for yderligere præciseringer og forbedringer.

§ 3, stk. 2

Det bør præciseres hvordan denne instruktion gives og af hvem? Det er afgørende, at instruktioner er tydelige og leveres af kvalificerede personer for at sikre korrekt håndtering og høj dyrevelfærd i besætningerne. Vi ser derfor frem til en afklaring af dette forhold.

§4

DDD anbefaler, at det daglige tilsyn, som kræves i § 4, udføres af en person, der er uddannet i tilsyn med grise. Dette vil sikre, at tilsynet udføres korrekt, og at eventuelle sundhedsmæssige eller velfærdsmæssige problemer opdages i tide. Det vil også bidrage til en højere faglig standard i svinebesætningerne og understøtte en mere effektiv indsats for dyrevelfærden.

§ 8, stk. 2

DDD anbefaler, at § tilføjes et lovkrav om, at der skal være tilstrækkeligt med pladser til dyr, der skal skilles fra flokken på grund af aggressiv adfærd. Dette er nødvendigt for at sikre, at disse dyr kan isoleres på en hensigtsmæssig måde, så de ikke skader andre dyr eller selv udsættes for yderligere stress.

§32

DDD mener, at en fravænningsalder på minimum 28 dage skal indføres som et krav. Dette vil være et væsentligt bidrag til at reducere stress og sygdomsforekomst blandt fravænnede grise, hvilket igen vil reducere behovet for antibiotikabehandling.

§§33-34

For at sikre bedre dyrevelfærd foreslår DDD, at minimumspladskravet for slagtesvin fastsættes til 0,8 m² pr. slagtesvin. Dette vil give grisene bedre mulighed for bevægelse og reducere risikoen for adfærdsproblemer. Derudover bør det sikres, at smågrise efter fravænnning ikke flyttes rundt unødigt mellem stier. Dette vil reducere stress og smittpres og dermed medvirke til et lavere behov for antibiotika. Der skal derfor kigges på arealkravet. Grise skal, som udgangspunkt, fravænnes så de

forbliver sammen og ikke opdeles. Der kan evt. indsættes op til 20 % flere grise, end arealkravet er ved 30 kg, ved fravænnings, men ikke mere end dette!

§§ 46-50

Det er afgørende for DDD, at bekendtgørelsesudkastet bidrager til at reducere antibiotikaforbruget i griseproduktionen. Dette kræver, at der insisteres på bedre pladskrav gennem hele produktionsforløbet, især i fravænnings- og slagtesvinestalden. I disse stalde er der i dag en tendens til at maksimere antallet af grise, hvilket resulterer i overfyldte forhold, som igen fører til øget sygdomsrisiko og dermed et højere behov for antibiotika. Ved at sikre større plads til grisene kan vi opnå bedre sundhed og trivsel og dermed reducere antibiotikabehovet, samt få bedre forhold, der kan reducere aggressiv adfærd, såsom halebidning.

§69

Der bør indføres et krav om at overbrusningsanlægget skal benyttes hver 30. minut ved temperaturer over 25C.

§ 72 stk.2

DDD bifalder, at der indføres krav om løsgående diegivende søer med et minimumsareal på 6,5 m². Dette er en vigtig udvikling, der har været efterspurgt i over 15 år. Vi anbefaler også, at pladsen til søer i dynamiske grupper udvides med 50 % for at reducere aggressiv adfærd og sikre bedre velfærd og mulighed for naturlig adfærd i disse grupper. Der skal desuden være krav om tildeling af halm.

§74

Der bør indføres et krav om at overbrusningsanlægget skal benyttes hver 30. minut ved temperaturer over 25C.

Generelle bemærkninger

Samlet set vurderer Den Danske Dyrlægeforening, at der er mange positive elementer i bekendtgørelsesudkastet, men vi ser også et behov for mere ambitiøse krav, der kan sikre reelle forbedringer i dyrevelfærden og en markant reduktion af antibiotikaforbruget. Som eksempel anbefaler DDD, at der genindføres principper, der minder om McRebel-krav i driften af svinebesætningerne. Dette vil sikre bedre smittebeskyttelse og sundhed i besætningerne. Det ses ofte i dag, at besætninger i jagten på øget produktion og profit tilsidesætter AI-AU-principperne, hvilket kompromitterer smittehåndtering og dyrevelfærd. Dette er ikke tilfredsstillende og bidrager til et højere antibiotikaforbrug, som kunne være undgået.

Der bør ligeledes være klare krav til afkøling af staldene, så de sikrer optimale temperaturforhold for grisene. Konkretisering af disse tiltag vil gøre det lettere at efterleve reglerne og sikre bedre forhold for dyrene.

DDD ser frem til at følge implementeringen af disse tiltag og står gerne til rådighed for yderligere dialog.

Med venlig hilsen

Den Danske Dyrlægeforening

From: Stine B. Christiansen <sbc@sund.ku.dk>
Sent: 01-11-2024 09:33:41 (UTC +01)
To: Dyrevelfærd <18@fvst.dk>
Cc: Henriette Oldager <HENOL@fvst.dk>
Subject: Høringssvar til høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (J.nr. 2024-18-31-00664)

Til Fødevarestyrelsen,

Hermed fremsendes høringssvar fra Det Dyreetiske Råd til høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (J.nr. 2024-18-31-00664).

Med venlig hilsen,

Stine B. Christiansen
Sekretariatsleder
+45 35 33 30 75 | sbc@sund.ku.dk

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Holbergsgade 6 • 1057 København K
detdyreetiskeraad@fvn.dk | www.detdyreetiskeraad.dk

[Abonnér på nyheder fra Det Dyreetiske Råd](#)
[Følg Det Dyreetiske Råd på X \(tidligere Twitter\)](#)

Att. Henriette Oldager
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

1. november 2024

Vedr. høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

Det Dyreetiske Råd har modtaget en henvendelse fra Fødevarestyrelsen dateret d. 10. oktober 2024 vedr. høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (J.nr. 2024-18-31-00664).

Det Dyreetiske Råd drøfter i øjeblikket emnet svineproduktion, herunder de forhold som indgår i den indeværende høring. Det er derfor muligt, at Rådets medlemmer vil kunne fremsætte andre anbefalinger end skitseret herunder, når emnet er færdigbehandlet i Rådet. Med dette forbehold in mente har Det Dyreetiske Råd følgende bemærkninger til udkastet.

- *Vedr. § 44 om bedøvelse forud for kastration*

Det foreslås, at der skal stilles krav om forudgående lokalbedøvelse ved kastration af pattegrise (udover det allerede gældende krav om længevarende smertebehandling). Det oplyses samtidig, at forudgående bedøvelse allerede er et branchekrav.

Det Dyreetiske Råd har flere gange udtalt sig om kastration af pattegrise, senest i et [høringssvar om kastration i 2017](#). I lighed med de tidligere høringssvar understreger Det Dyreetiske Råd også ved denne høring indledningsvis, at målet fortsat bør være helt at undgå kirurgisk kastration af pattegrise. Så længe kirurgisk kastration foretages, tilslutter Rådet sig dog, at der stilles krav om brug af både forudgående lokalbedøvelse og længevarende smertelindring, så det så vidt muligt sikres, at dyrene er effektivt smertedækket både under og efter indgrebet.

Det Dyreetiske Råd bemærker desuden, at den tekst som præciserer, at kastration ikke må ske før pattegrisens 2. levedøgn, i ændringsforslaget foreslås slettet. Rådet foreslår at fastholde denne tekst, da det ellers fremstår uklart, om det er tilladt at kastrere pattegrisene før 2. levedøgn, og hvilke regler der i så fald gælder.

- *Vedr. §§ 46-50 om præcisering af regler om risikovurdering m.v. i forbindelse med halekupering*

Det fremgår af høringsmaterialet, at hensigten med ændringerne i bekendtgørelsesudkastets §§ 46-50 er at tydeliggøre, hvilke krav den besætningsansvarlige skal sikre sig er opfyldt i forbindelse med risikovurdering og handlingsplan for at kunne gøre brug af halekupering. Det er jf. § 46 ikke tilladt at halekupere grise rutinemæssigt.

Alligevel halekuperes langt hovedparten af pattegrisene stadig. Som det fremgår af oversigten i bekendtgørelsesudkastets bilag 1, er der mange – og meget komplekse – faktorer, der kan bidrage til, at der opstår halebid. Det Dyreetiske Råd vil gerne understrege, at de bagvedliggende årsager til, at der opstår halebid, skal håndteres, så behovet for at halekupere reduceres og hurtigst muligt helt kan undgås.

Det Dyreetiske Råd anerkender, at dette også er, hvad der lægges op til i lovgivningen, men Rådet konstaterer samtidig, at dette med den fortsat store andel halekuperede grise ikke fungerer efter hensigten. Det Dyreetiske Råd finder dette uacceptabelt, og Rådet vil derfor anbefale, at der også stilles krav om, at gennemgangen af besætningen, som der lægges op til i §§ 48-49, skal foretages sammen med uvildig person, der er fagkyndig ift. forebyggelse af halebid, så det bedst mulige faglige grundlag for en handlingsplan sikres.

- *Vedr. § 69 og § 74 om brug af overbrusningsanlæg*

I udkastet præciseres, at det lovpligtige overbrusningsanlæg skal bruges. Det Dyreetiske Råd kan naturligvis tilslutte sig dette. Rådet foreslår, at det samtidig overvejes, om der er behov for også at præcisere, hvad der menes med en anvendelse "med passende varighed og intervaller".

- *Vedr. § 72, § 90 samt bilag 1 om løse søer i farestalde*

Med bekendtgørelsesudkastets § 72 indføres et forbud mod at fikser søer og gylte i farestalde, bortset fra få dage omkring faring, hvor risikoen for, at soen lægger sig på pattegrisene, er størst. Det vil dermed fortsat være tilladt at fikser soen umiddelbart før faring, hvilket potentielt i praksis vil kunne fortolkes som værende ved indsættelse i farestalden senest 3 dage før forventet faring. Da soen samtidig må være fikseret til senest 4 dage efter faring, kan soen dermed fortsat fikseres i en uges tid.

Forbuddet gælder umiddelbart i nybyggede farestalde, mens det fremgår af § 90, at der foreslås en overgangsperiode på 15 år for eksisterende stalde, så dette forbud først er fuldt indfaset i 2040. I bilag 1 oplyses, at mere end 90 pct. af staldene i dag har fiksering af søerne, og at et forbud vil have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Vurderingen af disse konsekvenser oplyses videre i overvejende grad at bygge på informationer fra erhvervet.

Det Dyreetiske Råd finder, at gode udfoldelsesmuligheder er en afgørende forudsætning for, at dyrs velfærd kan tilgodeses. Meget restriktive former for dyrehold kan derfor ikke anses for tidssvarende og dyrevelfærdsmæssigt forsvarlige med den nuværende viden om dyrs adfærdsmæssige behov. Som udgangspunkt mener Det Dyreetiske Råd derfor ikke, at fiksering af farende og diegivende søer, er acceptabelt.

Det Dyreetiske Råd minder om, at diskussionen om fiksering af farende og diegivende søer har stået på i årtier, og at der i dag findes systemer, hvor søerne kan være løse i hele farings- og diegivningsperioden. Rådet finder det derfor beklageligt, at erhvervet ikke selv har fremmet denne udvikling. Rådet bemærker, at et forbud mod fiksering (bortset fra få dage omkring faringen) ifølge erhvervet vil have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser. Rådet understreger, at fikseringen af søerne til gengæld har væsentlige dyrevelfærdsmæssige konsekvenser.

Det Dyreetiske Råd anser forslaget om at fikse soen i kortere tid end det, der er praksis i dag, med fuld indfasning fra 2040, som skridt i den rigtige retning. Rådet pointerer dog samtidig, at fiksering af søerne hurtigst muligt helt skal undgås.

Rådet finder det endvidere uklart og potentielt bekymrende, hvordan ammesøer, jf. § 72, stk. 4, stilles ift. krav om mere begrænset brug af fiksering. Det fremgår her, at en ammeso kan fikses i højst 3 dage efter modtagelse af pattegrise, som ikke er soens egne. Det Dyreetiske Råd anbefaler, at det præciseres, hvor mange dage i træk (hvis soen modtager pattegrise ad flere omgange) og samlet set i en laktationsperiode, at en ammeso må være fikseret.

Med venlig hilsen,

Stine B. Christiansen
Sekretariatsleder

From: Det veterinære Sundhedsråd (FVST) <>
Sent: 01-11-2024 07:47:58 (UTC +01)
To: Henriette Oldager <HENOL@fvst.dk>
Cc: Dyrevelfærd <18@fvst.dk>
Subject: 2024-18-31-00664 Ekstern høring over udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

Kære Henriette

På vegne af Det Veterinære Sundhedsråd fremsendes hermed Rådets bemærkninger til høringen.

§2. Definitionen af orne og voksen orne er den samme, idet en orne efter puberteten er lig en kønsmoden orne. Rådet finder det ikke hensigtsmæssigt at redefinere dette i ændringsbekendtgørelsen.

Rådet finder det positivt, at rode- og beskæftigelsesmateriale nærmere defineres.

En goldso er en so efter fravænning og indtil ny drægtighed eller slagtning.

En drægtig so er en so fra drægtighed indtil faring, idet en so ikke kan være en drægtig so, hvis løbningen ikke fører til drægtighed. "Løbning" bør således for begge erstattes med drægtighed.

En ammeso bør defineres som "En so, som dies af pattegrise, som ikke er soens egne".

Rådet undrer sig over, at definitionen på en avlsgris og en indkøbt avlsgris er så forskellig, idet forskellen umiddelbart burde være, at den ene er handlet, og den anden ikke handlet.

§12. Teksten "eller udsættes for lidelse" bør udvides til "beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe", jf. Dyrevelfærdslovens § 2 for at sikre ensartethed i lovgivningen og administration af denne.

§43 m.fl. Der omtales "længerevarende smertebehandling" uden at det defineres, hvad "længerevarende" er. Dette er således åben for individuel fortolkning og administrativt vanskeligt at håndhæve. En definition, som angiver minimum antal dage eller timer ville være at foretrække.

§ 54. Forekommer uklart formuleret. Følgende fremgår af teksten "Bestemmelserne i § 53 stk. 3, kan fraviges i fornødent omfang, når det drejer sig om grise, der på grund af sygdom eller tilskadekomst straks skal aflives".

Rådet finder, at dette er uklart og bør nærmere præciseres, hvad der menes med fornødent omfang, og hvordan § 53 kan fraviges. Rådet kan være bekymret for, som teksten fremgår nu, at der kan opstå dyrevelfærdsmæssigt uacceptable situationer.

Afsnit V., Bestemmelser om udendørs hold af grise. Rådet skal gøre opmærksom på, at forhold vedrørende sygestier m.m. også gælder for udendørs hold af grise. Rådet finder, at det bør medtages i afsnit V.

Dilara Yildiz

Fuldmægtig i Sekretariatet for Det Veterinære Sundhed
+ 45 72 27 69 00

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Det Veterinære Sundhedsråd | Stationsparken 31-33 | 2600 Glostrup | Tlf. +45 72 27 69 00 | fvst.dk/kontakt | www.DetVetsund.dk

Att.: Henriette Oldager

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Stationsparken 31-33

2600 Glostrup

Vedr. høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

31. oktober, 2024

DOSO (Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation) har den 10. oktober 2024 modtaget udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise (j. nr. 2024-18-31-00664). DOSO har følgende bemærkninger til disse:

Generelle Bemærkninger

DOSO stiller sig overordnet positivt overfor de foreslåede ændringer i bekendtgørelsen, som har til hensigt at implementere nogle af de gode initiativer i den tværpolitiske aftale "Sammen om Dyrene". Vi ser mange gode intentioner om at fremme løsdrift af søer, reducere dødeligheden blandt søer og pattegrise samt forbedre dyrevelfærden gennem tiltag som flere 'hele haler'. Trods disse tiltag kunne man have ønsket sig mere gennemgribende forbedringer af forholdene for grise. De nuværende forhold for danske grise i konventionel produktion er bekymrende, og der mangler generelt en vilje fra branchen til at løfte dyrevelfærdsstandarden. Dette ses tydeligt ved, at frivillige aftaler ikke har nået deres erklærede målsætninger, samt at ingen producenter er tilknyttet dyrevelfærdsmærket på niveauet med ét hjerte.

Vdr. forudgående lokalbedøvelse ved kastration af hangrise (§ 44)

DOSO støtter, at smertedækning forud for kastration af hangrise nu gøres til et lovkrav. Dette har tidligere været et frivilligt kodeks i DANISH Produktstandard, men Fødevarestyrelsen vurderede i 2022, baseret på medicindoseringer, at op mod halvdelen af hangrise ikke blev tilstrækkeligt smertedækket. Vi ser derfor kravet som et positivt skridt mod bedre dyrevelfærd. DOSO opfordrer samtidig til, at der i højere grad arbejdes mod alternativer til kastration, som fx immunokastration, og at man stopper invasive tiltag, der påfører grisene unødigt lidelse.

Anima, Dyrenes Dags Komité, Dyrenes Venner,
Dyreværnet-Værn for Værgeløse Dyr, Hundens Tarv, Husdyrenes Vel Fyn, Inges Kattehjem, Kattens Værn,
Nyt Hesteliv, Svalen, World Animal Protection-Danmark, Pindsvinevennerne i Danmark,
Sønderjyllands Dyreværnsforening, Dyrenes Frie Farm, Nordsjællands Kattehjælp
Danish Friends of Animals, Dyrleger uden Grænser, Hestens Værn,
De Vilde Delfiner, Dyrenes Alliance, Kaninværnet

Vdr. risikovurdering og handlingsplan ved halekupering (§ 46)

Selvom rutinemæssig halekupering formelt set er forbudt, findes der fortsat undtagelser, som gør, at størstedelen af danske slagtesvin får kuperet halerne i de første levedøgn. Kravet om en risikovurdering og handlingsplan forud for dispensation til halekupering synes ikke at ville gøre en væsentlig forskel, hvis der ikke indføres egentlige sanktioner mod gentagne tilfælde af rutinemæssig halekupering. DOSO opfordrer til, at man øger arealet og forbedrer mængden og kvaliteten af berigelsesmaterialer for at forebygge halebid.

Vdr. aflivning og slagtning af grise i besætninger (§ 55)

DOSO finder det problematisk, at personer ned til 15 år fortsat må udføre aflivninger og slagtninger. Vi mener, at dette arbejde kræver modenhed og erfaring, hvorfor det ikke bør overlades til helt unge mennesker.

Vdr. generelle bestemmelser om strøelse (§ 62, stk. 2)

DOSO foreslår en præcisering i § 62, stk. 2, til: "Strøelsen skal være ren, tør og uskadelig for grisene." Udtrykket "Hvis der udlægges strøelse..." kan misforstås som om, strøelse ikke er et krav, hvilket det ellers tydeligt fremgår som i kapitel 5, "Almindelige bestemmelser for indretning af produktionssystemer og opstaldning", hvor det er fastslået, at alle grise skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet beskæftigelsesmateriale.

Vdr. præcisering af brug af overbrusningsanlæg (§ 74)

Selvom kravet om overbrusningsanlæg for smågrise, avlsgrise og slagtesvin allerede eksisterer, finder DOSO det bekymrende, at det skulle være nødvendigt at præcisere, at anlæggene skal benyttes i passende varighed ved høje lufttemperaturer. Dette tyder på, at dyrevelfærd ikke prioriteres tilstrækkeligt af alle producenter, selvom grise er yderst sårbare overfor varmestress, særligt i sommerhalvåret.

Vdr. løsdrift i farestier for søer og gylte (§§ 71-72)

DOSO bifalder beslutningen om at indføre løsdrift for søer og gylte som lovkrav, men finder det problematisk, at det stadig er muligt at fikser søerne før og i op til fire dage efter faring. Netop i denne periode har søerne behov for at udleve essentielle adfærdsmønstre som redebygning og yngelpleje. Det er især vigtigt, at søerne har adgang til rigeligt redemateriale, hvilket kan udfordres, hvis soen er fikseret og derfor ikke reelt kan tilgå det tildelte materiale. Under og efter faring har soen behov for at kunne skifte stilling og drage omsorg for pattegrisene, hvilket ligeledes vanskeliggøres ved fiksering. Selvom fikseringen begrundes i hensynet til pattegrisenes sikkerhed, mener DOSO, at den mangeårige selektion for større kuld har resulteret i, at soen får flere pattegrise, end hun reelt kan tage vare på. Vi anbefaler, at man i stedet undersøger mulighederne for genetiske linjer med færre, men mere

levedygtige pattegrise, og benytter overgangsperioden til at videreudvikle farestier, så færre pattegrise omkommer som følge af soens bevægelser.

I 2014 indgik fødevareministeren og relevante interessenter en aftale om, at mindst 10 % af de diegivende søer skulle være i løsdrift senest i 2020. En opgørelse fra 2022 viste imidlertid, at kun ca. 3,5 % af søerne levede under disse forhold. Branchen har således allerede haft et årti til at forberede sig på omstillingen, og en yderligere udfasningsperiode på 15 år forekommer urimelig, uambitiøs og uacceptabel. Set i lyset af, at branchen allerede har haft et årti til at omstille sig, finder DOSO, at selv en kortere forlængelse af overgangsperioden er principielt problematisk. DOSO anbefaler, at overgangsperioden som maksimum sættes til 10 år, og allerhelst forkortes yderligere, således at bestemmelsen kan træde i kraft i 2035. Det vil være uacceptabelt, at forbedrede forhold for grisene først implementeres fuldt ud i 2040.

Med venlig hilsen

Lina L. Christensen

Lina Lind Christensen
Formand i DOSO
Dyreværnsorganisationernes Samarbejdsorganisation

Anna L. KORNUM

Anna Kornum
Dyrevelfærds konsulent

Anima, Dyrenes Dags Komité, Dyrenes Venner,
Dyreværnet-Værn for Værgeløse Dyr, Hundens Tarv, Husdyrenes Vel Fyn, Inges Kattehjem, Kattens Værn,
Nyt Hesteliv, Svalen, World Animal Protection-Danmark, Pindsvinevennerne i Danmark,
Sønderjyllands Dyreværnsforening, Dyrenes Frie Farm, Nordsjællands Kattehjælp
Danish Friends of Animals, Dyr læger uden Grænser, Hestens Værn,
De Vilde Delfiner, Dyrenes Alliance, Kaninværnet

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

Att: 18@fvst.dk
CC: Henriette Oldager, specialkonsulent, henol@fvst.dk

Fødevarestyrelsens journalnummer 2024-18-31-00664

1. november 2024
D24-619528

Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise

Dyrenes Beskyttelse takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Baggrund

I forlængelse af "*Sammen om Dyrene – dyrevelfærdsaftale af 9. februar 2024*" (herefter dyrevelfærdsaftalen) gennemføres ændringer i Bekendtgørelse om dyrevelfærds-mæssige mindstekrav til hold af grise. Disse omfatter korterevarende fiksering af søer, lokalbedøvelse ved kastration og krav om brug af allerede lovpligtigt overbrusningsanlæg. Desuden gennemføres en række mindre justeringer og ændringer, der ikke fremgår af aftalen.

Generelle bemærkninger

Overordnet finder Dyrenes Beskyttelse, at dyrevelfærdsaftalen ikke indeholder de forbedringer af forholdene for grise i den danske griseproduktion, som længe har været nødvendige. Der er således tale om mindre tilpasninger indenfor rammen af en produktionsform, hvor grisenes velfærd prioriteres lavt i forhold til masseproduktion af billigt svinekød og smågrise til eksport.

Der har over en lang årrække været mange frivillige aftaler, og erhvervet er blevet overladt til egne målsætninger, som ikke er blevet indfriet. Det gælder Handlingsplan for bedre dyrevelfærd for svin (2014-2020) og erhvervets målsætninger for dødelighed hos søer, for blot at nævne to

eksempler. Dyrenes Beskyttelse anerkender, at der nu stilles enkelte nye krav gennem bekendtgørelsesændring, men finder, at disse krav er for uambitiøse og fortsat tager for store hensyn til industrien i forhold til de dyr, som lovgivningen skal beskytte.

Dyrenes Beskyttelse vil minde om, at Dyrevelfærdslovens også gælder for grise. Foreningen vil kraftigt opfordre til, at lovgivningen for grise kommer til at afspejle dette, samt at reglerne håndhæves i overensstemmelse med lovens hensigt, som er at give dyrene etisk forsvarlige forhold i overensstemmelse med deres behov og i respekt for, at de er levende og sansende væsner.

I det følgende kommenteres på de konkrete forslag til ændringer, men det skal understreges, at Dyrenes Beskyttelse finder, at *hele* bekendtgørelsen kalder på en revision, så den bringes i overensstemmelse med Dyrevelfærdslovens bestemmelser og intention.

Specifikke bemærkninger

Vedrørende § 2

Der er i udkastet blandt andet disse definitioner:

- 3) Orne: Et handyr efter puberteten, bestemt til avl.
- 4) Voksen orne: Et handyr efter kønsmodning, bestemt til avl.
- 5) Gylt: Et hundyr fra indsættelse i stald eller staldafsnit med henblik på løbning og indtil faring

...(..)...

- 8) Goldso: En so efter fravænning og indtil løbning eller slagtning.

...(..)...

- 19) Beskæftigelses- og rodemateriale: Materiale, som giver grisene mulighed for at udføre undersøgelses- og rodeadfærd. Materialet skal have følgende egenskaber: kunne tygges i stykker, kunne rodes i og være manipulerbart, dvs. kunne ændre position, udseende og struktur. Materialet skal være af naturmaterialer.

- 20) Mellemandler: person eller virksomhed, som formidler handel med halekuperede grise mellem en afsender- og modtagerbesætning.

- 21) Ammeso: En so, der modtager pattegrise, som ikke er soens egne.

Ad 3 og 4: Dyrenes Beskyttelse har svært ved at forstå den skelnen, der er mellem *pubertet* og *kønsmodning*, hvor hangrisen betragtes som orne efter puberteten og voksen orne efter kønsmodning. Det bør præciseres.

Ad 5: Der bør i definitionen af en gylt tilføjes *første* i forbindelse med indsættelse i stald og/eller *første* i forbindelse med faring, så definitionen ikke passer på både gylte og søer, men kun på gylte.

Ad 8: Der bør i forbindelse med goldso stå dyrets død eller slagtning/anden død, da slagtning ikke udkommet for alle hundyr i produktionen og en rekordstor andel findes som selvdøde eller aflives. Indtil de dør i stalden eller i på slagteriet, kan de være goldsøer, og definitionen må tage højde for de virkelige forhold i produktionen, hvor selvdøde og aflivne dyr er en almindelighed.

Ad 19: Rode bør defineres, da det vil være afgørende for, om materialets placering og tildeling giver den krævede mulighed for at rode. For at der kan rodes, skal materialet efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse forefindes på gulvet eller anden placering, som tillader nedadrettet rodeadfærd med tryn, som grise naturligt udfører den.

Ad 20: En mellemhandler formidler grise. Det virker ikke hensigtsmæssigt at begrænse betegnelsen mellemhandler til personer, der handler med halekuperede grise. Det gælder ikke mindst fordi, lovgivningen tilsiger, at halekupering er undtagelsen, ikke reglen. Alternativt skal der findes en anden betegnelse end mellemhandler, hvis grisene har - eller i fremtiden kommer til at have – intakte haler.

Ad 21: Ammesøer har intet valg, og de tager ikke altid godt imod fremmede grise (det formodes at være derfor, at man vil tillade fiksering af dem, når fremmede grise lægges til). På den baggrund bør ordet modtager erstattes med ordet tildeles i en definition af ammesøer.

Vedrørende § 10

Der foreslås i udkastet denne formulering:

§ 10. Stien eller hytten, hvor grise opstaldes, skal være udformet, så hver gris let kan vende sig, medmindre dette er i modstrid med specifik veterinærrådgivning

I farestier fikseres søer i mange år fremover i adskillige uge, mens det i nybyggede stalde vil blive i dagene omkring faring, muligvis op til en uge. Når der står en fikseringsboks i en faresti, og det kun er muligt at opstalde soen i denne (jfr. nuværende krav) eller den rutinemæssigt bliver brugt (jfr. kommende krav), så er stien ikke udformet i overensstemmelse med § 10.

En sti, hvor der sættes et aggregat ind, der har til hovedformål at forhindre soen i at vende sig, kan ikke være en sti, hvor dyret let kan vende sig. Dyrenes Beskyttelse finder det meget

inkonsekvent med et krav om stier, hvor hver gris let kan vende sig samtidig med, at det er standarden, at der indsættes jernbøjler til at forhindre søerne i at gøre det. Paradokset understreges af den efterfølgende § 11, hvor det fremgår, at produktionssystemer skal være indrettet, så hver gris kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær. Fikseringsbokse har til formål at gribe afgørende ind i dyrenes mulighed for at særlig lægge sig naturligt, og de er således efter Dyrenes Beskyttelses opfattelse i direkte modstrid med både § 10 og § 11.

Se desuden bemærkning til § 30.

Vedrørende § 14

Dyrenes Beskyttelse finder det kritisabelt, at formuleringen om, at grisenes behov skal opfyldes, tages ud af kravet om rode- og beskæftigelsesmateriale. Der er endog meget store problemer med at tilgodese grisenes behov i staldene, og det løses ikke ved at fjerne understregningen af, at tildeling af rode og beskæftigelsesmaterialer sker for grisenes skyld. Det bør snarere understreges, end udvandes i krav til svinebedrifter, der i mindst 10 år har haft manglende efterlevelse af regler om rode- og beskæftigelsesmaterialer som en af to hyppigste overtrædelser i Fødevarestyrelsens velfærdskontrol og som efter 30 års forbud mod rutinemæssig halekupering fortsat halekuperer næsten alle grisene.

Vedrørende § 30

Formuleringen "*forestier og -hytter, hvor søer holdes løse*" indikerer, at der modsætningsvist findes forestier, hvor søer ikke holdes løse. Det er i overensstemmelse med de faktiske forhold, men harmonerer ikke med § 10, hvor der er et krav om, at stier er indrettet, så grise kan vende sig let.

Der må benyttes en konsekvent tilgang, hvor fikseringsboksen enten er en del af stien (svarende til § 30) eller den ikke er det (svarende til § 12). Dyrenes Beskyttelse bemærker, at søerne af hensyn til deres velfærd og i overensstemmelse med Dyrevelfærdslovens indledende paragraffer ikke burde fikseres, og det virker udfordrende alligevel at tillade fremgangsmåden med logiske juridiske formuleringer og rationaler.

Vedrørende § 32

Dyrenes Beskyttelse er uforstående overfor, at kravet om, at der i forestier med fikseringsbokse skal være plads til de diende pattedrise, fjernes. Det bemærkes, at det bibeholdes for stalde fra før 2025, men der er også behov for det fremadrettet. Fiksering vil være tilladt også i nyere stalde (men grisene naturligvis mindre), kuldstørrelserne er stadig stigende, grisene tager mere plads op i stierne, og endelig tillades fiksering af ammesøer i op til tre dage. Det kan være større grise, da der ofte er tale om ammesøer i flere trin og således et større antal ældre grise, som flyttes. I alle disse situationer skal grisene have plads til at die, og der skal tages højde for det i indretning af stier, hvor fikseringsbokse indgår til korterevarende fiksering. Der er ikke et fast design for disse

stier i de mange år, som bekendtgørelsen lægger op til at skulle gælde, og fikseringsboksen og andet inventar vil kunne placeres, så der ikke plads. Derfor skal kravet fortsat gælde.

Vedrørende § 34

Bekendtgørelsen skal ikke oplyse om mulighederne indenfor svineproduktion, men derimod etablere en minimumsbeskyttelse af grisene. At hjørnetænder *kan* slibes indenfor de første 4 døgn, må derfor omformuleres til, at de kun må slibes indenfor de første 4 døgn. Det skal understreges, at Dyrenes Beskyttelse finder, at det slet ikke bør tillades og at produktionen i stedet skal indrettes, så det ikke er nødvendigt.

Vedrørende § 44

Dyrenes Beskyttelse finder, at intakte hangrise skal være målet i dansk svineproduktion, og at det er nødvendigt at gennemføre det via lovgivning. Dyrenes Beskyttelse anbefaler et forbud med udskudt ikrafttræden, så det er kendt hvad retning, mål og tidsfrist er. Indtil da skal der være krav om bedøvelse eller brug af immunokastration. Lokalbedøvelse er dyrevelfærdsmæssigt ikke uproblematisk, hvilket er dokumenteret af myndighedsberedskabet ved DCA og det bør derfor ikke være en blivende fremgangsmåde.

Kilder:

<https://videnskab.dk/kultur-samfund/dyrevelfaerd-lytter-regeringen-til-forskningen/>,

<https://dca.au.dk/aktuelt/nyheder/vis/artikel/anbefalinger-til-lokalbedoevelse-af-pattegrise-forud-for-kastration>

Vedrørende § 46

Der skal også være skriftlig dokumentation for de tiltag, der er gjort for at forhindre halebid, og ikke kun, som det er formuleret nu, for, at der i besætningen har forekommet halebid. Der kan eventuelt henvises til kravet om skriftlig risikovurdering og handlingsplan.

Generelt vedrørende risikovurdering og handlingsplan

Dyrenes Beskyttelse er bekendt med, at der ikke stilles krav om, at grisene holdes på mere plads end lovens minimum, selv når der er problemer med halebid. Det er således ikke en del af risikovurderingen eller handlingsplanen om for lidt plads er medvirkende til halebid i den konkrete besætning til trods for, at belægningsgrad ifølge lovgivningen skal tages i betragtning før, der lovligt må halekuperes. Det er uforståeligt, at der ikke kræves, at grise skal have mere plads end fx 0,65 m² til 100 kg slagtesvin, når det er veldokumenteret, at plads og mangelfulde rode- og beskæftigelsesmaterialer er blandt de mest betydningsfulde faktorer i udløsning af halebid. Dette har længe været kendt og fremgår blandt andet af EU's ekspertpanel EFSA's rapport "*Welfare of pigs on farms*" fra 2022. Rutinemæssig halekupering af grise har været forbudt i 30 år, og når næsten alle grise i konventionel svineproduktion fortsat halekuperes, skyldes det manglende håndhævelse af forbuddet. Der bør således enten gennem håndhævelse eller som direkte krav sikres forhold for grise, som gør, at de kan trives og ikke udvikler adfærdsforstyrrelser i et omfang, så de næsten alle skal have klippet halen kort efter, at de er født. Dyrenes Beskyttelse

appellerer til, at forbuddet mod rutinemæssig halekupering bliver effektivt håndhævet eller hvis dette ikke lader sig gøre, at halekupering bliver helt forbudt, som det er tilfældet i flere andre lande.

Kilde: *The Welfare of pigs on farms*, EFSA, 2022

<https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7421>

Vedrørende § 50

Kravet er formuleret som en beskyttelse af svineindustrien, ikke som en beskyttelse af grisene. Dette er et paradoks i en bekendtgørelse med titlen *Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise*. Da forholdene i de konkrete besætninger ikke kontrolleres i sammenhæng med de besætninger, hvor halekuperingen foretages, er der tale om rutinemæssig dokumentation hos aftager for at opretholde den rutinemæssige halekupering hos afsender trods forbud mod netop rutinemæssig halekupering. Udgangspunktet bør være, at grise skal produceres og dermed sælges med hele haler - også når valid og kontrollerbar dokumentation ikke kan skaffes.

Vedrørende § 69

Der tilføjes i udkastets stk. 2 denne ordlyd:

Overbrusningsanlægget eller den tilsvarende anordning skal anvendes med passende varighed og intervaller, inden grisenes velfærd kompromitteres grundet temperaturen i stalden.

Dyrenes Beskyttelse er helt uforstående overfor den vage formulering. Den indsættes, fordi det igennem en længere årrække er konstateret, at for mange svinebedrifter ikke lader dyrene overbruse af det allerede lovpligtige anlæg. Det er usandsynligt, at det foranlediger, at der tændes for anlægget, når der blot skærpes med krav om subjektive vurderinger af 'passende varighed' og hvornår grisenes velfærd står til at blive 'kompromitteret'. Hvis dette lå de bedriftsansvarlige på sinde, så havde de formentlig foretaget en vurdering og tændt for det overbrusningsanlæg, som de i mange år har været forpligtet til at have.

Problematikken er meget alvorlig, når der de seneste år har været rekordhøj dødelighed hos søer og det særligt er i de varme perioder, at den er høj. Ligeledes har det betydning for yngre grise, hvor risikoen for halebid er stor. Dyrenes Beskyttelse anbefaler, at der trækkes på myndighedsberedskabet ved DCA og stilles mere specifikke krav til beskyttelse af dyrene, der er meget udsatte, fordi de ikke kan termoregulere ved at svede (ingen svedkirtler) og samtidig har en høj egen varmeproduktion som følge af avl og krav om høj produktivitet. Dyrevelfærdsaftalen er blevet profileret ved omtale af de 32 initiativer, hvor dette er initiativ nr. 16. Den meget vage og uforpligtende formulering i udkastet kunne give indtryk af, at antallet af tiltag er blevet pumpet op med ligegyldigheder, som ikke har til hensigt at skabe ægte forbedring af dyrevelfærden for de danske grise.

Vedrørende § 72

Fiksering

Søer bør ikke fikseres i forbindelse med faring og diegivning, hverken kortvarigt eller langvarigt. Dyrenes Beskyttelse henviser til EU's ekspertpanel EFSA, der i sin gennemgang af eksisterende videnskabelig og praktisk viden har netop denne indstilling (kilde: *The welfare of pigs on farms*, 2022, se link tidligere). Det fremgår således, at hvis stierne er indrettet med den fornødne plads og andre hensyn til dyrenes behov og adfærd, så er pattegrisedødeligheden ikke højere, når søerne er løse end når, de er fikserede. EFSA anfører, at minimum 6,6 m² friareal til soen er det rette arealkrav. I Danmark er opfattelsen, at søer ikke skal have 6,6 m² og det nødvendiggør, at fikseringen fastholdes, mens grisene er små. Det er således hensynet pladsforbrug i staldene, der er afgørende, idet plads naturligvis er forbundet med en omkostning, men ikke hensynet til pattegrisenes overlevelse. Det vidner om, hvor ekstrem svineproduktion er, når 6,6 m² betragtes som for meget plads at give et dyr, som er omkring 2 meter langt og vejer flere hundrede kg, med henblik på, at hun kan bevæge sig og passe sine unger på en naturlig måde og derigennem sikre deres overlevelse.

Dyrenes Beskyttelse skal i denne sammenhæng også henvise til, at der er andre lande, som har forbud mod fiksering i hele soens cyklus og således også omkring faring og starten af diegivningen. Det gælder eksempelvis Sverige, hvor der kun i undtagelsestilfælde på konkret vurdering må ske fiksering og i kortere tid. Danmark er ikke et foregangsland på dette område, når ny lovgivning lægger sig under niveauet i vores nabolande.

Tidspunkt for fiksering og krav om redebygningsmaterialer

Fiksering må ifølge udkastet ske fra umiddelbart før forventet faring. Dette er meget ukonkret og fiksering vil sandsynligvis ske flere dage før forventet faring. Det skyldes, at søer ikke altid farer på den beregnede dag grundet biologisk variation sammenholdt med, at der ikke er personale i staldene til at overvåge søerne. Meget få mennesker passer mange dyr med et meget lille tidsforbrug og søer foretrækker at fare udenfor det tidsrum, hvor der er aktivitet i staldene. Det tilsiger, at søerne vil blive fikseret "i god tid". Søerne kan således let komme op på 7 dages fiksering. Det bør præciseres, hvad der menes med umiddelbart før forventet faring, da det ellers er helt åbent for fortolkning i den enkelte besætning og ikke en beskyttelse af grisene.

Flytning af søer i forbindelse med forestående faring er vanskelig. Et til to døgn før faring er det søernes natur at blive rastløse og gå ind i den såkaldte isoleringsfase. Dette udløses hormonelt, idet søerne evolutionært er udviklet til at søge væk fra flokken og finde et egnet sted at føde. Indenfor det sidste døgn før faringen går soen ind i redebygningsfasen. Denne fase er også hormonelt induceret og redebygning er en aktiv og kompleks adfærd, som påvirker faringsforløb og stressniveau hos søerne, hvis den ikke kan udføres hensigtsmæssigt.

Flytning af søer helt op til faring betyder, at de vil blive flyttet i isolationsfasen eller redebygningsfasen, hvor de er stærkt indre motiveret for at finde et redested og at bygge en rede.

Dette er også tilfældet i en stald. Det er fra et biologisk og dyrevelfærdsmæssigt synspunkt ekstremt uhensigtsmæssigt, at man tillader redebygning og tildeler redebygningsmateriale et sted i stien og herefter tvinger soen væk fra reden og ind i en fikseringsboks. Det vil kunne give yderligere komplikationer i de i forvejen komplicerede langvarige faringer, som søerne ofte har på grund af de fremavlende store kuld. Løsningen er imidlertid ikke at fikser søerne "i god tid" inden isolations- og redebygningsfasen sætter ind, da det netop er meget aktiv adfærd, som søerne lider under ikke at kunne udføre i fikseringsbokse. Det er netop adfærden i denne fase, der har begrundet forbud mod fiksering i andre lande. Farestier, hvor søerne skal fikseres i dagene omkring faring, er en lappeløsning for at undgå et rimeligt pladsforbrug og samtidig opretholde de meget store kuld. Denne lappeløsning griber ind i kompleks biologi hos dyrene og der bør derfor i stedet satses på, at søerne simpelthen er løse og får lov at bygge farerede uden, at de tvinges væk fra den lige før, de skal fare.

Hvis fiksering af søer bliver standarden i mange år fremover, som der lægges op til med dette udkast, må det sikres, at søerne har adgang til de lovpligtige redebygningsmaterialer, når de er i redebygningsfasen. Det betegnes redebygningsmaterialer, da det er materialer beregnet til redebygning, som sker det sidste døgn før faring (ellers ville betegnelsen være rode- og beskæftigelsesmateriale). Det vil være ukendt, om søerne befinder sig i stien eller i fikseringsboksen i dette døgn, fordi besætninger vil have forskellige strategier for, hvornår soen fikseres i relation til forventet faring, i kombination med, at søers eksakte faringsdag og dermed redebygningstidspunkt, først kendes, når det indtræffer. For at kravet om tildeling af redebygningsmaterialer er opfyldt, skal de være tilgængelige for soen, og der må således stilles krav i bekendtgørelsen om, at redebygningsmateriale er tilgængeligt eller tildes både i stien og i fikseringsboksen. Det skal her erindres, at der i staldene ikke er overvågning af søer i døgn drift og det ikke vil være tilstrækkeligt at tildele redebygningsmaterialer efter, at redebygningsfasen er gennemført, fx når det opdages, at soen har faret.

Det er væsentligt, at dette hensyn bliver indarbejdet i indretning af kommende farestier, da der med den nye konstruktion i lovgivningen lægges op til kompleks indgriben i søernes adfærd, der leder op til faring ved at flytte dem fra det sted, de under hormonel påvirkning har valgt at ville føde deres grise, indskrænke deres bevægelsesmuligheder markant og frarøve dem redebygningsmaterialer (hvis de er tildelt andetsteds i stien).

Vedrørende § 74

Se bemærkninger til § 69.

Vedrørende § 90

Fiksering af søer har været en omdiskuteret problematik i flere årtier og det er videnskabeligt dokumenteret og generelt anerkendt, at fiksering er lidelsesvoldende for søer. Dette fremgår bl.a. af en rapport fra Justitsministeriets arbejdsgruppe om hold af svin, hvor det i 2010 indstillet, at det i 2020 skulle være 10 % af søerne i farestaldene, der var løse, og at der herefter skulle

lovgives. Udviklingen er gået for langsomt, da implementeringen har været overladt til frivillige aftaler og erhvervets egne målsætninger, som ikke er blevet indfriet. Signalet har dog været klart og det understreges af Dyrevelfærdslovens indledende paragraffer, som stemmer meget dårligt overens med fiksering af søer.

Dyrenes Beskyttelse finder, at en udfasningsperiode på 15 år er alt for lang og at erhvervet ud over den fortsatte mulighed for at fikserer omkring faring også belønnes for den nølende indsats med den meget lange udfasningsperiode. Dette sker på dyrenes bekostning, da millioner af søer vil skulle fikseres i store dele af deres liv over de næste 15 år.

Dyrenes Beskyttelse finder principielt at fiksering allerede er eller burde være forbudt jf. Dyrevelfærdsloven og fiksering burde ophøre for alle søer og stalde straks. For at give branchen en periode til at omstille sig, anbefaler Dyrenes Beskyttelse, at udfasning sker hurtigst muligt og overgangsperioden sættes til højst 5 år. Det skal ses sammenhæng med den gennemgribende omlægning af dansk landbrug, som bør ske i de kommende år. Vi skal væk fra lappeløsninger, som har til formål at beskytte af den eksisterende produktion af grise med uetiske og brutale metoder, og i stedet producere bæredygtige fødevarer, der sætter hensynet til klima, natur, miljø og dyrevelfærd i højsædet.

Indstilling

Dyrenes Beskyttelse indstiller

- 1) Definitioner og formuleringer bør justeres, så de er entydige og i overensstemmelse med faktiske forhold og gældende lovgivning jfr. ovenstående
- 2) Der skal ud over krav om lokalbedøvelse, fastsættes en slutdato for kirurgisk kastration, som herefter skal være forbudt
- 3) Der skal gennemføres et totalforbud mod fiksering af søer, som også omfatter dagene omkring faring
- 4) Der skal stilles krav om større stier i henhold til EU's videnskabelige eksperters vurdering (mindst 6,6 m² frit areal for søerne)
- 5) Udfasningsperioden for fiksering skal være kortere og højst 5 år
- 6) Det skal præciseres, at det lovpligtige redebygningsmateriale skal være tilgængeligt der, hvor soen befinder sig i redebygningsfasen, da der med den nye lovgivning lægges op til at søer bliver flyttet fra sti til fikseringsboks på uforudsigelige tidspunkter i forhold til den forestående faring og den tilknyttede redebygning
- 7) Der skal stilles konkrete krav til brugen af overbrusning i henhold til myndighedsberedskabets faglige vurderinger af svins behov for afkøling

Med venlig hilsen

Britta Riis, direktør

Birgitte Damm, chefkonsulent, dyrlæge, Ph.d.

From: Birgit Ingvorsen <biin@icoel.dk>
Sent: 01-11-2024 13:28:42 (UTC +01)
To: Dyrevelfærd <18@fvst.dk>
Cc: Henriette Oldager <HENOL@fvst.dk>
Subject: Høringssvar til udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise j.nr. 2024-18-31-00664

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede dokumenter, som ikke er sikre, medmindre du stoler på afsenderen.

Til Fødevarestyrelsen

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har vedhæftede kommentarer til udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise j.nr. 2024-18-31-00664.

Med venlig hilsen

Birgit Ingvorsen
Chefkonsulent, cand.agro.
+45 23 74 37 98 | biin@icoel.dk

**Innovationscenter
for Økologisk Landbrug**

Agro Food Park 26, DK 8200 Aarhus N
www.icoel.dk

Agro Food Park, 1. november 2024

Høringssvar til udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise. j.nr. 2024-18-31-00664

Innovationscenter for Økologisk Landbrug har enkelte specifikke og faglige bemærkninger til udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

§ 2 pkt. 15 Udendørs hold af grise: Et produktionssystem, hvor grisene holdes i hytter, hvorfra de har adgang til udearealer i form af marker, folde eller arealer med miljøgodkendt bund.

Det er uklart om definitionen omfatter grise i staldsystemer med adgang til udendørs befæstet udeareal. I det staldsystemer, hvor grisen har adgang til et befæstet udeareal (drænet, spalte eller fast betongulv) typisk ikke sidestilles med "hytter".

§ 28 ..det forventede faretidspunkt.. bør rettes til faringstidspunkt.

§ 39 ..én glat ring i trynen.. det bør undersøges om flere mindre næseclips er mindre indgribende for grisen.

Fra den nye § 43 og frem er nummereringen ikke rettet til.

§ 71 Søer og gylte skal fra indsættelse i faresti have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde.

Det bør tilføjes at redebygningsmateriale skal være tilgængeligt fra indsættelse og indtil faring. Det er ikke tilstrækkeligt at det kun er tilgængeligt på indsættelsestidspunktet.

Kapitel 19 Aktivitetsareal og udeareal med miljøgodkendt bund

§ 82. Ved udendørs hold af grise i systemer med miljøgodkendt bund og de fastsatte minimumsarealkrav indikerer at dette er staldsystemer med udeareal – og dermed ikke "hytter" som det betegnes i definitionen i § 2. Det er forvirrende hvordan – eller om der skelnes mellem hytter på græsarealer og staldsystemer med adgang til udeareal.

§ 83 Det bemærkes, at de mindste grise fra 20 kg har et større varme behov og dermed ikke nødvendigvis behov for afkøling i samme grad som ældre dyr.

**Innovationscenter
for Økologisk Landbrug**

Agro Food Park 26, 8200 Aarhus N
Tlf.: 78 78 01 20 // mail: info@icoel.dk
CVR: 42543799
EAN: 5790002639814

Til Fødevarestyrelsen
Att: 18@fvst.dk, henol@fvst.dk
J. nr.: 2024-18-31-00664

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Vedr. høring over udkast til ændringer af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise

L&F vil gerne sige tak for muligheden for at kommentere på udkast til bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af grise.

I bekendtgørelsen udmøntes centrale dele af den politiske aftale "Sammen om dyrene" fra februar 2024. Helt overordnet har L&F anerkendt og støttet aftalen om end den på enkelte punkter giver udfordringer.

I grisesektorens "Vision Gris" har det været ambitionen og anbefalingen, at alle nye farestalde i fremtiden bliver med løse søer, og sektoren har de seneste år alene anbefalet denne løsning. Forslaget om krav om løse søer i farestalden ligger derfor som udgangspunkt fornuftigt i forlængelse heraf. Forslaget har imidlertid to væsentlige mangler for, at det kan støttes fuldt ud.

Den korte overgangsordning for eksisterende stalde er et meget stort problem. Den tager ikke tilstrækkelig højde for de omkostninger, der er forbundet med en omlægning til løse søer i eksisterende stalde. Det tager ikke højde for det forhold, at omstillingen til løse søer ikke kan gennemføres via renovering af eksisterende farestalde, men forudsætter etablering af helt nye farestalde. Til sammenligning blev der i forbindelse med nye regler for løbestalde givet 20 års overgangsperiode, hvor der er tale om langt mindre indgribende ændringer, der i mange tilfælde kan gennemføres ved renovering af eksisterende stalde. Derudover tager forslaget ikke højde for, at priserne bag de erhvervsøkonomiske beregninger for staldbyggeri er steget ganske betragteligt, siden de blev gennemført i 2021. På grund af øgede byggeomkostninger fra 2021 er den fremtidige ekstra omkostning pr grise fx øget fra 14,90 kr. til 19,20 kr. baseret på 2024 priser, ligesom sektortabet ved en 15-årig overgangsperiode er øget fra 771 mio. kr. i 2021 til 912 mio. kr. på grund af øgede byggeomkostninger.

Det er derfor afgørende, at de erhvervsøkonomiske konsekvenser evalueres igen med udgangspunkt i de nutidige priser før der tages endelig stilling til en overgangsperiode.

Det er desuden en stor udfordring, at der ikke er en undtagelse fra reglerne for eksisterende stalde med løsdrift i farestalden uanset, at de ikke måtte opfylde de tekniske krav til areal og gulvudformning. At det overhovedet er muligt at gennemføre en lovgivning om løsdrift i farestalde bygger på mange års udviklingsarbejde i regi af SEGES Innovation og L&F, Sektor Gris med at udvikle farestier, der både tager hensyn til søerne og pattegrisenes velfærd, personalets arbejdsforhold og ikke mindst miljø og klima. I den forbindelse har mange besætningssejere påtaget sig en stor risiko ved på frivilligt initiativ at investere i farestalde til løse søer uden at kende de fremtidige lovgivningsmæssige rammer. Erfaringerne fra disse besætninger har været afgørende i udviklingsarbejdet, og det er på grund af disse griseproducenters mod og risikovillighed, at det i dag

er muligt at fastsætte lovgivningsmæssige krav, der bygger på et fagligt grundlag. Disse staldbygninger har en afskrivningsperioden på 30 år, og er etableret udefra bedst tilgængelige viden på det tidspunkt og eventuelle kravspecifikationer i tilskudsordninger under Landbrugsstyrelsen. Det er afgørende, at disse besætninger først bliver omfattet af reglerne, når de pågældende bygninger gennemgår en større ombygning (godkendelsesmæssig ændring), for at vi ikke ender med at straffe de besætningejere, der på vegne af hele erhvervet har påtaget sig en særlig stor risiko. Det vil medføre en situation, hvor griseproducenter fremadrettet vil afholde sig fra at bidrage til vigtige udviklingsprojekter.

Derudover har L&F følgende kommentarer til det konkrete indhold i bekendtgørelsen.

Stiens gulvareal

I §72 stk. 2 står anført, at stien skal have et gulvareal på mindst 6,5 m² inkl. afskærmet areal til pattegrisene.

L&F opfordrer til, at definitionen af frit tilgængeligt gulvareal inkluderer areal optaget af krybbe, foderautomater, friholderbøjler eller andet udstyr. Det til svarer formuleringen ved sidste tilskudsordning for farestier fra 2022.

Stiens gulvudformning

I §72, stk. 2 står anført, at mindst 3 m² af stiens gulvareal skal være fast eller drænet gulv. Tilsvarende er der i §31 anført krav til gulvareal for pattegrise.

Kravet om mindst 3m² fast eller drænet gulv vurderes uhensigtsmæssigt i forhold til den samlede velfærd for so og pattegrise. Med en sti på min 6,5 m², og hvor soen er løs i hovedparten af tiden, er det meget vanskeligt at placere det faste / drænede gulv hensigtsmæssigt, uden at der opstår problemer med hygiejne i stien, og det skaber stor risiko for en øget pattegrisedødelighed. Den diegivende so har en stor varmeproduktion, og der er derfor ikke behov for krav til fast/drænet gulv for at opfylde soens termiske behov.

Risikoen for udfordringer med soens velfærd, hygiejne, pattegrisenes sundhed og ikke mindst miljø i stier med fast/drænet gulv underbygges med erfaringer fra de stier, der er etableret under de seneste års tilskudsordninger. Derfor blev der i den sidste tilskudsordning ikke stillet krav om fast/drænet gulv.

L&F opfordrer derfor til at det alene er §31, som er afgørende for stiens gulvudformning.

L&F vil derudover gerne kvittere for ændringen af at kravet om risikovurderingen ikke omfatter avisgrise, der er indkøbt ved en alder på 16 uger eller derover, og som holdes fysisk adskilt fra besætningens øvrige avis- og slagtegrise.

L&F står til rådighed, hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål eller videre drøftelser.

Med venlig hilsen

Trine Vig Tamstorf
Fødevare- og Veterinærpolitisk chef

Fødevare- og veterinærpolitik

M +45 3017 8872

E tv@lf.dk